Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

21.4.2021

Rajavartio-osasto
Kansainvälisten asioiden yksikkö

Hallintovaliokunta

Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 16.4.2021

VNS 7/2020 vp Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Valtioneuvoston selonteossa huomioidaan toimivan ja tehokkaan ulkorajavalvonnan merkitys. Ulkorajatoimet ja rajaturvallisuus ovat nousseet maahanmuuttokriisin mutta viimeisimpänä myös koronakriisin myötä keskeiseksi kokonaisuudeksi unionitason ratkaisuja etsittäessä. Sitten vuoden 2016 on EU-tasolla tehty yhteistä ulkorajavalvontaa koskien useita uudistuksia. Ulkorajat ovat olleet yksi merkittävimpiä sisäasioiden alueen muutoksia kokeneista EU:n politiikkalohkoista, joissa uudistukset on saatu viedyksi nopeallakin aikataululla EU-lainsäädäntöön. Suomi toimii aktiivisesti kaikilla näiden uudistusten osa-alueilla.

Ulkorajoille tehtävät toimet kytkeytyvä maahanmuuton hallintaan ja Schengen-alueen toimivuuteen. Tämä on näkynyt vahvasti myös jäsenmaiden ministereiden käyttämässä retoriikassa ulkorajavalvonnan toimivuuden merkityksestä maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa koskevassa keskustelussa.

Viimeisen viiden vuoden aikana uusiin uhkiin ja haasteisiin vastaamiseksi EU-lainsäädäntöä on uudistettu muun muassa tuomalla ulkorajoille systemaattiset rekisteritarkastukset kaikille rajanylittäjille (myös EU-kansalaisille), Euroopan raja- ja merivartiovirastoa Frontexia koskevaa asetusta on päivitetty peräti kahdesti ja viraston mandaattia on tässä yhteydessä laajennettu ja budjettia kasvatettu merkittävästi. Eurooppalaisten tietojärjestelmien osalta on luoto uusia tietojärjestelmiä, kuten rajanylitystietojärjestelmä (EES – Entry-Exit system) ja matkustuslupajärjestelmä (ETIAS). Ulkorajojen turvallisuuteen vaikuttavia viisumisäännöstöä ja viisumitietojärjestelmää on myös kehitetty. Lisäksi tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta on säädetty.

Näiden kaikkien uudistusten toimeenpano on käynnissä ja jäsenmailla ja virastoilla on mittava työ saada uudistukset valmiiksi säädetyssä aikataulussa. Uudessa maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa koskevassa uudistuksessa kehitettäisi myös toimia ulkorajalla yhdenmukaisen kolmansien maiden kansalaisia koskevan seulonnan osalta.

Rajavartiolaitoksen esikunta, Vilhonvuorenkatu 6
PL 3, 00131 Helsinki
Vaihde 0295 421 000 | rajavartiolaitos@raja.fi | www.raja.fi

Ulkorajojen osalta keskitytään tällä hetkellä hyvin voimakkaasti uudistusten toimeenpanoon.

Ulkorajavalvonta on Euroopan tasolla järjestetty jaetun vastuun periaatteella, jossa eurooppalaisen raja- ja merivartioston muodostavat rajaturvallisuudesta vastaavat jäsenvaltioiden kansalliset viranomaiset, mukaan lukien rannikkovartiostot niiden hoitaessa rajavalvontatehtäviä, palauttamisesta vastaavat kansalliset viranomaiset ja Euroopan raja- ja merivartiovirasto, Frontex.

Suomi antaa vahvan kontribuution Frontexin koordinoimiin rajaturvallisuusoperaatioihin viraston pysyvän joukon kautta. Pysyvä joukko aloitti toimintansa vuoden 2021 alusta. Tänä vuonna pysyvään joukkoon antaa panoksensa tarvittaessa 110 rajavartijaa eri pituisin komennuksin. Määrä kasvaa vuoteen 2027 mennessä, jolloin se on kaikkiaan 140 henkilöä jakautuen eri mittaisiin komennuksiin operaatioihin. Vuosittaista operaatioihin osallistumistasoa on teknisen kaluston osalta pidetty samalla tasolla, jolloin operaatioihin on osallistunut partiovene ja ilma-alus miehistöineen.

Rajaturvallisuusasiantuntija

Komentaja Jani Järäinen